

De Zorg Dichtbij Wijzer

Inleiding

Tijdens de eerste golf van de COVID pandemie zag iedereen een kans liggen in de bredere inzet van digitale middelen om zorgverlening daarmee buiten de muren van het ziekenhuis te kunnen continueren. Een gelegenheidscoalitie van betrokkenen uit de zorg en patiënten ontwikkelde daarvoor een praktische keuzehulp in het zien en vinden van alternatieve kanalen en middelen. Kernvraag *hierbij was: Wanneer kan zorg dichtbij, thuis, digitaal of juist het beste in het ziekenhuis worden verleend?*

Zorg op afstand in vooral digitale kanalen leek meer mogelijk. Toch zagen we de zorg dicht(er)bij huis nog te weinig toenemen en tegen het einde van de eerste COVID golf nam 't initiële gebruik van digitale zorg zelfs weer snel af. Iedereen bevestigde de noodzaak tot voortgang van de reguliere zorg tijdens een volgende golf. Daarmee ontstond de vraag naar een inventarisatie van wensen uit de praktijk naar zorg dichtbij. Dit traject is financieel ondersteund door het ministerie van VWS.

Aanpak

Door middel van verdiepende interviews en groepsessies met patiënten en zorgverleners hebben we de ambities en praktijkervaringen in beeld gebracht en deze vertaald naar bijgevoegde **ZorgDichtbijWijzer** : een hulpmiddel voor klinische teams bij het opzetten van ziekte specifieke zorgpaden. Van organisatieniveau tot individueel niveau kunnen hiermee diverse vormen van zorg worden aangeboden en ingericht, natuúrlijk in gezamenlijke besluitvorming met patiënten.

Bevindingen Zorg Dichtbij

1. Zorg Dichtbij staat gelijk aan goede zorg bieden voor de patiënt. Een balans tussen fysiek en digitaal is noodzakelijk om zorg kwalitatief hoogstaand, gepersonaliseerd én leuk te houden. Stimuleer dus hybride vormen van Zorg Dichtbij. Het gaat hierbij niet alleen over de juiste zorg op de juiste plek (JZOJP). Het is ook belangrijk om de juiste zorg op het juiste moment te kunnen leveren (JZOJM). Bijvoorbeeld bij tele-monitoring: dit geeft vaak veel zelfinzicht bij patiënten.
2. Er is geen one-size fits all; niet per patiënt, instelling, fase, afdeling of specialist. Faciliteren van Zorg Dichtbij is de belangrijkste randvoorwaarde.
3. Zorg Dichtbij bieden is een verandertraject. Wil een instelling of zorgregio dit goed doen dan moet er een implementatie- en verandermanager aangesteld worden. Om op grote schaal Zorg Dichtbij te bieden en eHealth te gebruiken, dienen zorgsystemen elkaar te 'begrijpen' en op elkaar aangesloten te zijn, zowel digitaal als in financiering en afgesproken verantwoordelijkheden.

Resultaat: de ZorgDichtbijWijzer

De ZorgDichtbijWijzer is een ondersteunend instrument voor klinische teams bij hun lokale en ziekte specifieke zorgpad ontwikkeling. De velden zijn bedoeld om met collega's in gesprek te gaan en samen te verkennen op welke momenten en via welke kanalen zorg kwalitatief, gepersonaliseerd én duurzaam geleverd kan worden. De Wijzer is gebaseerd op praktijkervaringen en wensen van artsen, verpleegkundig specialisten én patiënten. De ZorgDichtbijWijzer is tevens een hulpmiddel bij het ontwikkelen van zorgpaden dat lokale klinische teams inspireert in de JZOJP&M en aan kan zetten tot netwerkvorming in de regio. Er is een onderverdeling gemaakt naar het spreken, zien, onderzoeken en behandelen van patiënten, met keuzemogelijkheden en invulvelden voor uw eigen praktijk.

De Zorg Dichtbij – Wijzer

Een ondersteunende tool bij lokale zorgpad ontwikkeling

MEDISCHE CONDITIE:
ZORGINSTELLING & SPECIALISMEN:

FASE IN HET ZORGPAD:

☐	Triage	☐	Interventie
☐	Intake	☐	Follow up consult – met diagnostiek
☐	Diagnostiek	☐	Follow up consult – zonder diagnostiek
☐	Behandelplan	☐	Leefstijl & Preventie begeleiding

NA GEZAMENLIJKE BESLUITVORMING WIL IK DE PATIËNT...

SPREKEN

- Teleconsult
- Fysiek consult

en/of

ZIEN

- Videoconsult
- Fysiek consult

en/of

ONDERZOEKEN

- Lichamelijk onderzoek
 - Zorgverlener in netwerk
 - Eigen spreekkamer
- Lab en radiologisch onderzoek
 - Zorgverlener in netwerk
 - Eigen behandellocatie
- Functieonderzoek
 - Telemonitoring
 - Zorgverlener in netwerk
 - Eigen spreek- /functiekamer

en/of

BEHANDELEN

- Thuis
- In zorgnetwerk
- Eigen behandellocatie

Ontwikkeld door: Najls van Veen – Mirzakhyl, Ferns Heyning, Michèle van der Kemp, Lonneke van Reeuwijk, Maryse Spaspers, Rutger Leer en Anne-Miek Vroom.

Afbeelding ZorgDichtbijWijzer - de pfd versie en een ingevuld voorbeeld ter inspiratie is bijgesloten in dit bericht

Samen beslissen

De Wijzer is nadrukkelijk een hulpmiddel voor interne afspraken bij zorgpad-ontwikkelingen van klinische teams en geen 'verplicht' formulier. Daarnaast benadrukt De ZorgDichtbijWijzer dat gezamenlijke besluitvorming tussen patiënten en zorgverleners leidend is in individuele keuzes en de inrichting van gepersonaliseerde zorg.

Aan de slag! Hoe gebruik ik de Wijzer om mijn zorgpad in te richten?

Ons advies is om met uw vakgroep of uw multidisciplinaire team een ziektebeeld en zorgpad te kiezen en aan de hand van deze Wijzer te bespreken waar in uw specifieke zorg structureel meer hybride (digitaal, extramuraal of fysiek) zorg kan worden aangeboden. Implementatie in de praktijk van uw gezamenlijke voorkeuren en gemaakte afspraken zal leiden tot een constructieve vooruitgang en de juiste mix van zorgkanalen en zorgmomenten.

Belangrijkste conclusies & beleidsaanbevelingen

Sluit de keuzemogelijkheden van Zorg Dichtbij aan bij Samen Beslissen

- Maak hiervoor een nieuwe wijzer en ontwikkel bijbehorende communicatie voor patiënten. Neem hierbij nadrukkelijk de mantelzorger mee.
- Een patiëntcommunicatie campagne over het keuzemoment kan zorgen voor pushfunctie t.b.v. samen beslissen: welke zorg via welk kanaal te ontvangen en weten welke keuzes er überhaupt voor digitale zorg zijn is essentieel voor patiënten.
- Implementeer een vaste digitale triage binnen uw epd. Een voorbeeld:

ZORG DICHTBIJ TRIAGE			
Mijn patiënt heeft de mogelijkheden en een voorkeur voor:			
☐	Digitaal zorgcontact telefonisch - teleconsult	☐	Zorg lokaal of aan huis - behandeling
☐	Digitaal zorgcontact videobellen - videoconsult	☐	Zoveel mogelijk zorgverlening in het ziekenhuis
☐	Zorg lokaal of aan huis - diagnostiek		

Hef barrières systematisch op

- Ervaring met gebruik van digitale zorg en zorgverplaatsing is nog beperkt. Zorgverplaatsing leeft nog nauwelijks. Eind 2020 was het % Videobellen (10%) in tegenstelling tot telefonische consulten (42%) laag. Daarbij zien zorgverleners en patiënten telefonisch contact niet als gelijkwaardig aan fysiek contact: telefonisch heeft een gerapporteerd lagere kwaliteit, zowel inhoudelijk als in planning van arts en patiënt. Videobellen geeft daarentegen een vrijwel even kwalitatief inhoudelijk consult als fysiek, maar de technologie en vaardigheden ontbreken nog veelal. Patiënten en zorgverleners moeten hierin gefaciliteerd worden, hier zijn tal van voorbeelden van, bijv. Digicoaches.
- Gebrek aan digitale ondersteuning en daarbij horende training & informatie is de grootste blokkade. Onbekend maakt onbemind op alle levels:
 - cultureel: zorgverlener & patiënt
 - digitaal: mens & (IT)systeem
 - transmuraal: zorgverlener & zorgverlener
- Juridisch, financieel en IT/data zijn nog grotendeels ontbrekende hygiëne factoren in systeem van zorgverplaatsing

- Naast de 'harde' waarden moet ook gekeken worden naar 'zachte' waarden – Een aantal zorgverleners geeft aan dat het werkplezier afneemt bij te veel digitale zorg.
- Ten slotte een oproep aan EPD- & Zorg Dichtbij Software leveranciers voor verdere ontwikkeling en integratie:

--> Op termijn zouden zorgpaden met gemaakte kanaalkeuzes en extramurale Zorg Dichtbij partners een logische koppeling behoeven in de lokale epd's waarbij ook afsprakensystemen van 3e en 2e lijn naar diverse 1e lijn partijen geïntegreerd kunnen worden (zogenaamde 'downstream' verwijstools).

--> Binnen de verwijs en intake procedures is het noodzakelijk om gedeelde besluitvorming te faciliteren middels het eerder getoonde Zorg Dichtbij triageveld.

Wij kijken uit naar uw ervaringen met Zorg Dichtbij!

Zorg Dichtbij Wijzer gelegenheidscoalitie

Fenna Heyning	F.heyning@stz.nl
Michèle van der Kemp	Michele@vdkmp.com
Rutger Leer	Rutger.Leer@mxi.nl
Lonneke van Reeuwijk	Lonneke.vanReeuwijk@radboudumc.nl
Maryse Spapens	maryse@zorgkompaz.nl
Anne Miek Vroom	Vroom@ikone.nl
Najla van Veen –Mirzakhyl	Info@zorg-en.nl